॥तैत्तिरीय संहिता॥

॥द्वितीयः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः॥

आपं उन्दन्तु जीवसं दीर्घायुत्वाय वर्चस् ओषंधे त्रायंस्वैन्ड् स्वधिते मैन रेहिरसीर्देवश्रूरेतानि प्र वंपे स्वस्त्युत्तराण्यशीयाऽऽपां अस्मान्मातरः शुन्धन्तु घृतेनं नो घृतपुर्वः पुनन्तु विश्वंमस्मत्प्र वंहन्तु रिप्रमुदांभ्यः शुचिरा पूत एमि सोमंस्य तुनूरंसि तुनुवं मे पाहि महीनां पयोऽसि वर्चोधा असि वर्चो (१)

मियं धेहि वृत्रस्यं क्नीनिकाऽसि चक्षुष्पा असि चक्षुंर्मे पाहि चित्पतिंस्त्वा पुनातु वाक्पतिंस्त्वा पुनातु देवस्त्वां सिव्वता पुनात्विच्छंद्रेण प्वित्रेण वसोः सूर्यस्य रश्मिभिस्तस्यं ते पवित्रपते प्वित्रेण यस्मै कं पुने तच्छंकेयमा वो देवास ईमहे सत्यंधर्माणो अध्वरे यद्वां देवास आगुरे यित्रंयासो हवांमह इन्द्रांग्री द्यावांपृथिवी आपं ओषधीस्त्वं दीक्षाणामिधंपतिरसीह मा सन्तं पाहि॥ (२) वर्च ओषधीरुष्टौ चं॥———[१]

आकूँत्यै प्रयुजेऽग्नये स्वाहां मेधायै मनसेऽग्नये स्वाहां दीक्षायै तपंसेऽग्नये स्वाहा सरंस्वत्यै पूष्णेंऽग्नये स्वाहाऽऽपों देवीर्बृहतीर्विश्वशम्भुवो द्यावांपृथिवी उर्वन्तिरक्षं बृह्स्पितनीं ह्विषां वृधातु स्वाहा विश्वे देवस्यं नेतुर्मर्तोऽवृणीत सुख्यं विश्वे राय इषुध्यसि द्युम्नं वृणीत पुष्यसे स्वाहंख्सामयोः शिल्पें स्थस्ते वामा रंभे ते मां (३)

पात्माऽस्य युज्ञस्योद्दचं इमां धियु शिक्षंमाणस्य देव ऋतुं दक्षं वरुण सश्शिशाधि ययाऽति विश्वां दुरिता तरेम सुतर्माणमधि नाव रहेमोर्गस्याङ्गिर्स्यूणंम्रदा ऊर्जं मे यच्छ पाहि मा मा मां हिश्सीर्विष्णोः शर्मासि शर्म यजमानस्य शर्म मे यच्छ नक्षंत्राणां माऽतीकाशात् पाहीन्द्रंस्य योनिरसि (४)

मा मां हि॰सीः कृष्ये त्वां सुसस्यायें सुपिप्पलाभ्यस्त्वौषं-धीभ्यः सूपस्था देवो वनस्पतिंरूर्ध्वो मां पाह्योद्दचः स्वाहां यज्ञं मनसा स्वाहा द्यावांपृथिवीभ्याङ् स्वाहोरोर्न्तरिक्षाथ्स्वाहां यज्ञं वातादा रभे॥ (५)

मा योनिरसि त्रिर्शर्च॥=

[۶]

देवीं धियंं मनामहे सुमृडीकाम्भिष्टंये वर्चीधां यज्ञवांहस स् सुपारा नो असद्वशें। ये देवा मनोजाता मनोयुजंः सुदक्षा दक्षंपितार्स्ते नंः पान्तु ते नोंऽवन्तु तेभ्यो नम्स्तेभ्यः स्वाहा-ऽग्ने त्व स् सु जांगृहि वय सु मंन्दिषीमहि गोपाय नंः स्वस्तयें प्रबुधे नः पुनर्ददः। त्वमंग्ने व्रत्पा असि देव आ मर्त्येष्वा। त्वं (६)

युज्ञेष्वीड्यः॥ विश्वं देवा अभि मा माऽवंवृत्रन् पूषा स्नया सोमो राधंसा देवः संविता वसौंवंसुदावा रास्वेयंथ्सोमाऽ-ऽभूयो भर मा पृणन्यूर्त्या वि रांधि माऽहमायुंषा चन्द्रमंसि मम भोगांय भव वस्त्रमसि मम भोगांय भवोस्राऽसि मम् भोगांय भव हयोऽसि मम् भोगांय भव (७)

छागोऽसि मम् भोगांय भव मेषोऽसि मम् भोगांय भव वायवे त्वा वरुंणाय त्वा निर्ऋत्ये त्वा रुद्रायं त्वा देवीरापो अपां नपाद्य ऊर्मिर्हिविष्यं इन्द्रियावान्मिदिन्तंमस्तं वो मा-ऽवंक्रमिष्मिच्छिन्नं तन्तुं पृथिव्या अनुं गेषं भद्राद्भि श्रेयः प्रेहि बृह्स्पतिः पुरपुता ते अस्त्वथेमवं स्य वर् आ पृथिव्या आरे शत्रून् कृणुहि सर्ववीर एदमंगन्म देवयजंनं पृथिव्या विश्वं देवा यदजुंषन्त पूर्वं ऋख्सामाभ्यां यजुंषा सन्तरंन्तो रायस्पोषंण समिषा मंदेम॥ (८)

आ त्व॰ हयोंऽसि मम् भोगांय भव स्य पञ्चंवि॰शतिश्च॥———[३]

इयं ते शुक्र त्नूरिदं वर्चस्तया सं भेव भ्राजं गच्छ जूरेसि धृता मनंसा जुष्टा विष्णंवे तस्यांस्ते स्त्यसंवसः प्रस्वे वाचो यत्रमंशीय स्वाहां शुक्रमंस्यमृतंमिस वैश्वदेव हिवः सूर्यस्य चक्षुराऽरुंहम्ग्नेरक्षणः क्नीनिकां यदेतंशिभिरीयंसे भ्राजंमानो विपश्चिता चिदंसि मनाऽसि धीरंसि दक्षिणा- (९)

ऽसि यज्ञियांऽसि क्षित्रियाऽस्यिदंतिरस्युभ्यतःशीर्ष्णी सा नः सुप्रांची सुप्रंतीची सं भेव मित्रस्त्वां पृदि बंधातु पूषा-ऽध्वंनः पात्विन्द्रायाध्यंक्षायानं त्वा माता मन्यतामनं पिताऽनु भ्राता सग्भ्योऽनु सखा सयूँथ्यः सा देवि देवमच्छेहीन्द्रांय सोम रूद्रस्त्वाऽऽवंतियतु मित्रस्यं पृथा स्वस्ति सोमंसखा पुन्रेहिं सह र्य्या॥ (१०)

दक्षिणा सोमंसखा पश्चं च॥————[४]

वस्व्यंसि रुद्राऽस्यदिंतिरस्यादित्याऽसिं शुक्राऽसिं चन्द्राऽसि बृह्स्पतिंस्त्वा सुम्ने रंण्वतु रुद्रो वसुंभिरा चिंकेतु पृथिव्यास्त्वां मूर्धन्ना जिंघिर्मि देवयजंन इडांयाः पृदे घृतवंति स्वाहा परिलिखित्र रक्षः परिलिखिता अरांतय इदम्हर रक्षंसो ग्रीवा अपि कृन्तामि यौंऽस्मान् द्वेष्टि यं चं व्यं द्विष्म इदमंस्य ग्रीवा (११)

अपिं कृन्ताम्यस्मे रायस्त्वे रायस्तोते रायः सं देवि देव्योर्वश्यां पश्यस्व त्वष्टीमती ते सपेय सुरेता रेतो दर्धाना वीरं विदेय तर्व सुन्दिश माऽहर रायस्पोषेण वि योषम्॥ (१२)

अस्य ग्रीवा एकान्नत्रिर्शर्च॥———[५]

अध्शनां ते अध्शः पृंच्यतां पर्नषा पर्नग्न्यस्ते कामंमवतु मदाय रसो अच्युंतोऽमात्योऽिस शुक्रस्ते ग्रहोऽिभ त्यं देव॰ संवितारंमूण्योः क्विक्रंतुमर्चामि सत्यसंवस॰ रत्नुधाम्भि प्रियं मृतिमूर्ध्वा यस्यामित्भा अदिद्युत्थ्सवीमिन् हिरंण्यपाणिरिममीत सुक्रतुः कृपा सुवंः। प्रजाभ्यंस्त्वा प्राणायं त्वा व्यानायं त्वा प्रजास्त्वमनु प्राणिहि प्रजास्त्वामनु प्राणंन्तु॥ (१३)

अर्नु सप्त चं॥———[६

सोमं ते कीणाम्यूर्जस्वन्तं पर्यस्वन्तं वीर्यावन्तमभिमाति-षाह १ शुक्रं ते शुक्रेणं कीणामि चन्द्रं चन्द्रेणामृतंममृतेन सम्यते गोर्स्मे चन्द्राणि तपंसस्तनूरंसि प्रजापंतेर्वर्णस्तस्यांस्ते सहस्रपोषं पुष्यंन्त्याश्चर्मणं पृश्नां कीणाम्यस्मे ते बन्धुर्मियं ते रायः श्रयन्तामस्मे ज्योतिः सोमविक्वियणि तमो मित्रो न एहि सुमित्रधा इन्द्रंस्योरु मा विश् दक्षिणमुशत्रुशन्त १ स्योनः स्योन इस्वान् भ्राजाङ्कारे बम्भारे हस्त सुहंस्त कृशानवेते वः सोमुक्तयंणास्तान्नंक्षध्वं मा वो दभन्न॥ (१४)

उदायुंषा स्वायुषोदोषंधीना रसेनोत्पूर्जन्यंस्य शुष्मेणोदंस्थाम्मृता अनुं। उर्वन्तिरंक्षमिन्वह्यदित्याः सदो-ऽस्यदित्याः सद् आसीदास्तंभ्राद्यामृष्भो अन्तिरंक्षमिमीत विर्माणं पृथिव्या आसीदिहिश्वा भुवनानि सम्मािबश्वित्तानि वर्रणस्य व्रतानि वनंषु व्यन्तिरंक्षं ततान् वाज्मर्वंथ्सु पयो अधियासं हृथ्सु (१५)

ऋतुं वर्रुणो विक्ष्विग्निं दिवि सूर्यमदधायसोम्मद्रावुदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः। दृशे विश्वाय सूर्यम्॥ उस्रावेतं धूर्षाहावनुश्रू अवीरहणौ ब्रह्मचोदंनौ वर्रुणस्य स्कम्भंनमसि वरुणस्य स्कम्भुसर्जनमसि प्रत्यंस्तो वरुणस्य पाशंः॥ (१६)

ह्थ्स् पर्श्वत्रिरशच॥———[८]

प्रच्यंवस्व भुवस्पते विश्वांन्यभि धामांनि मा त्वां परिप्री विंद्रन्मा त्वां परिप्रिन्थिनों विद्रन्मा त्वा वृकां अघायवो मा गंन्ध्रवीं विश्वावंसुरा दंघच्छोनो भूत्वा परां पत् यजंमानस्य नो गृहे देवैः सईस्कृतं यजंमानस्य स्वस्त्ययंन्यस्यिष् पन्थांमगस्मिह स्वस्तिगामंनेहसं येन विश्वाः परि द्विषों वृणिक्तं विन्दते वसु नमों मित्रस्य वरुणस्य चक्षंसे महो देवाय तद्दतः संपर्यत दूरेदृशे देवजांताय केतवे दिवस्पुत्राय सूर्याय शरसत् वरुणस्य स्कम्भनमिस् वरुणस्य स्कम्भनमिस्

मित्रस्य त्रयोवि श्यातिश्च॥——[९]

अग्नेरांतिथ्यमंसि विष्णंवे त्वा सोमंस्याऽऽतिथ्यमंसि विष्णंवे त्वाऽतिथेरातिथ्यमंसि विष्णंवे त्वाऽग्नयें त्वा रायस्पोषदान्त्रे विष्णंवे त्वा श्येनायं त्वा सोम्भृते विष्णंवे त्वा या ते धामांनि ह्विषा यर्जन्ति ता ते विश्वां परिभूरंस्तु युज्ञं गंयुस्फानंः प्रतरंणः सुवीरोऽवीरहा प्र चंरा सोम् दुर्यानदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद् आ (१८)

सींद् वर्रुणोऽसि धृतव्रंतो वारुणमंसि शृंयोर्देवानार् सख्यान्मा देवानांम्पसंश्किथ्स्मृह्यापंतये त्वा गृह्णाम् परिपतये त्वा गृह्णाम् तनूनन्ने त्वा गृह्णामि शाक्करायं त्वा गृह्णाम् शक्मन्नोजिष्ठाय त्वा गृह्णाम्यनांधृष्टमस्यनाधृष्यं देवानामोजोऽभिशस्तिपा अनिभशस्तेऽन्यमन् मे दीक्षां दीक्षापंतिर्मन्यतामन् तप्स्तपंस्पित्रश्चंसा सत्यमुपं गेषर स्विते मां धाः॥ (१९)

आ मैकं च॥——[१०]

अर्शुरर्श्शुस्ते देव सोमाऽऽप्यायतामिन्द्रांयैकधन्विद् आ तुभ्यमिन्द्रंः प्यायतामा त्वमिन्द्रांय प्यायस्वाऽऽ प्यायय सखीन्थ्यन्या मेधयां स्वस्ति ते देव सोम सुत्यामंशीयेष्टा रायः प्रेषे भगायर्तमृतवादिभ्यो नमो दिवे नमेः पृथिव्या अग्ने व्रतपते त्वं व्रतानां व्रतपंतिरसि या ममं तुन्रेषा सा त्विय (२०)

या तवं तुनूरिय सा मियं सह नौ व्रतपते व्रतिनौर्वतानि

या तें अग्ने रुद्रिया तुनूस्तयां नः पाहि तस्यांस्ते स्वाहा या तें अग्नेऽयाश्या रंजाश्या हंराश्या तुनूर्वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठोग्रं वचो अपावधीं त्वेषं वचो अपावधी स्वाहां॥ (२१)

त्वियं चत्वारि १ शर्च॥ 📖

[88

वित्तायंनी मेऽसि तिक्तायंनी मेऽस्यवंतान्मा नाथितमवंतान्मा व्यथितं विदेरिग्नर्नभो नामाग्ने अङ्गिरो योंऽस्यां पृथिव्यामस्यायुंषा नाम्नेहि यत्तेऽनांधृष्टं नामं यज्ञियं तेन त्वाऽऽद्धेऽग्ने अङ्गिरो यो द्वितीयंस्यां तृतीयंस्यां पृथिव्यामस्यायुंषा नाम्नेहि यत्तेऽनांधृष्टं नामं (२२)

य्जियं तेन त्वाऽऽदंधे सि्र्हीरंसि महि्षीरंस्युरु प्रथस्वोरु तें य्ज्ञपंतिः प्रथतां ध्रुवाऽसिं देवेभ्यः शुन्धस्व देवेभ्यः शुम्भस्वेन्द्रघोषस्त्वा वसुंभिः पुरस्तौत्पातु मनोजवास्त्वा पितृभिदिक्षिणतः पातु प्रचेतास्त्वा रुद्रैः पृश्चात्पातु विश्वकर्मा त्वाऽऽदित्यैरुत्तरतः पातु सि्र्हीरंसि सपत्रसाही स्वाहां सि्र्हीरंसि सुप्रजाविनः स्वाहां सि्र्ही- (२३)

-रंसि रायस्पोषविनः स्वाहां सि्र्हीरंस्यादित्यविनः

स्वाहां सि इहीरस्या वह देवान्देवयते यर्जमानाय स्वाहां भूतेभ्यंस्त्वा विश्वायुंरिस पृथिवीं दर्ह ध्रुविक्षिदंस्यन्तिरिक्षं

द १ हाच्युतक्षिदंसि दिवं द १ हाग्नेर्भस्मास्यग्नेः पुरीषमसि॥ (२४)

नामं सुप्रजाविनः स्वाहां सि्र्होः पश्चंत्रिरशच॥———[१२]

युअते मनं उत युंअते धियो विप्रा विप्रंस्य बृहतो

विंपश्चितंः। वि होत्रां दधे वयुनाविदेक इन्मही देवस्यं

सिवतुः परिष्ठतिः॥ सुवाग्देव दुर्या ५ आ वंद देवश्रुतौ देवेष्वा घोषेथामा नो वीरो जायतां कर्मण्यो य सर्वेऽनुजीवांम यो बंहूनामसंद्वशी। इदं विष्णुर्वि चंक्रमे त्रेधा नि दंधे पुदम्। समूंढमस्य (२५) पारसुर इरांवती धेनुमती हि भूतर सूंयवसिनी मनंवे यशस्यै। व्यंस्कभ्राद्रोदंसी विष्णुंरेते दाधारं पृथिवीमभितों म्यूखैं:॥ प्राची प्रेतंमध्वरं कुल्पयंन्ती ऊर्धं युज्ञं नंयतुं मा जींह्वरतमत्रं रमेथां वर्ष्मन्पृथिव्या दिवो वां विष्णवुत

वां पृथिव्या महो वां विष्णवुत वाऽन्तरिक्षाद्धस्तौं पृणस्व

दक्षिणादोत स्व्यात्। विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्र वीचं यः

बहुभिवंसव्यैंरा प्र यंच्छु (२६)

पार्थिवानि विम्मे रजारेस् यो अस्केभायदुत्तंरर स्थस्थं विचक्रमाणस्त्रेधोरुंगायो विष्णों र्राटंमस् विष्णोः पृष्ठमंस् विष्णोः स्वार्थे विष्णोः स्वार्थे विष्णोः स्वार्थे विष्णोः स्वार्थे विष्णोः स्वार्थे विष्णोः स्वार्थे विष्णों विष्णों विष्णों विष्णविष्णें विष्णों विष्णें विष्णें

अस्य युच्छेकात्रचंत्वारिश्शचं॥——[१३] कृणुष्व पाजः प्रसितिं न पृथ्वीं याहि राजेवामंबा १ इभेन। तृष्वीमनु प्रसितिं द्रूणानोऽस्तांसि विध्यं रक्षसस्तिपिष्ठैः॥ तवं

भूमासं आशुया पंतन्त्यनुं स्पृश धृष्ता शोशुंचानः। तपू ईंष्यग्ने जुह्वां पत्ङ्गानसंन्दितो वि सृंज विष्वंगुल्काः॥ प्रति स्पशो वि सृंज तूर्णितमो भवां पायुर्विशो अस्या अदंब्यः। यो नों दूरे अघशईसो (२८)

यो अन्त्यग्ने मार्किष्टे व्यथिरा देधर्षीत्। उदंग्ने तिष्ठ प्रत्या-ऽऽतंनुष्व न्यंमित्रा अषेषतात्तिग्महेते। यो नो अरांति समिधान चक्रे नीचा तं धंक्ष्यत्मं न शुष्कम्॥ ऊर्ध्वो भंव प्रतिं विध्याध्यस्मदाविष्कृंणुष्व दैव्यान्यग्ने। अवं स्थिरा तंनुहि यातुजूनां जामिमजांमिं प्र मृंणीहि शत्रून्ं॥ स तें (२९) जानाति सुमृतिं यंविष्ठ य ईवंते ब्रह्मंणे गातुमैरंत्। विश्वांन्यस्मै सुदिनांनि रायो द्युम्नान्यर्यो वि दुरों अभि द्यौंत्॥ सेदंग्ने अस्तु सुभगंः सुदानुर्यस्त्वा नित्येंन ह्विषा य उक्थेः। पिप्रींषित् स्व आयुंषि दुरोणे विश्वेदंस्मै सुदिना साऽसंदिष्टिः॥ अर्चामि ते सुमृतिं घोष्युर्वाख्सं तें वावातां जरता- (३०)

मियङ्गीः। स्वश्वांस्त्वा सुरथां मर्जयेमास्मे क्ष्रत्राणिं धारयेरनु द्यून्॥ इह त्वा भूर्या चरेदुप् त्मन्दोषांवस्तर्दीदिवा १-समनु द्यून्। कीडंन्तस्त्वा सुमनंसः सपेमाभि द्युम्ना तंस्थिवा १ सो जनांनाम्॥ यस्त्वा स्वश्वंः सुहिर्ण्यो अंग्न उपयाति वसुंमता रथेन। तस्यं त्राता भवसि तस्य सखा यस्तं आतिथ्यमांनुषग्जुजोषत्॥ महो रुजामि (३१)

बन्धुता वचोंभिस्तन्मां पितुर्गोतंमादिन्वंयाय॥ त्वं नो अस्य वचंसिश्चिकिद्धि होतंर्यविष्ठ सुऋतो दमूनाः॥ अस्वंप्रजस्तरणंयः सुशेवा अतंन्द्रासोऽवृका अश्रंमिष्ठाः। ते पायवंः सिध्रयंश्चो निषद्याऽग्ने तवं नः पान्त्वमूर॥ ये पायवो मामतेयं ते अग्ने पश्यन्तो अन्धं दुरितादरंक्षन्। रुरक्ष तान्थ्सुकृतों विश्ववेदा दिफ्संन्त इद्रिपवो ना हं (३२) देभुः॥ त्वयां व्यश् संधन्यंस्त्वोतास्तव् प्रणींत्यश्याम् वाजान्। उभा शश्सां सूदय सत्यतातेऽनुष्ठ्या कृणुह्यह्रयाण॥ अया ते अग्ने समिधां विधेम् प्रति स्तोमश्रं शस्यमांनं गृभाय। दहाशसों रक्षसंः पाह्यंस्मान्द्रुहो निदोऽमित्रमहो अवद्यात्॥ रक्षोहणं वाजिनमाऽऽजिंघर्मि मित्रं प्रथिष्ठमुपं यामि शर्म। शिशांनो अग्निः ऋतुंभिः समिद्धः स नो दिवा (३३)

स रिषः पांतु नक्तम्॥ वि ज्योतिषा बृह्ता भांत्यग्निराविविश्वांनि कृणुते महित्वा। प्रादेवीर्मायाः सहते दुरेवाः शिशीते शृङ्गे रक्षंसे विनिक्षे॥ उत स्वानासो दिविषंन्त्वग्नेस्तिग्मायुंधा रक्षंसे हन्तवा उं। मदे चिदस्य प्ररुजन्ति भामा न वंरन्ते परिबाधो अदेवीः॥ (३४)

अघशर्रमः स तें जरतार रुजामि हु दिवैकंचत्वारिर्शच॥————[१४]

[देवस्यं रक्ष्योहणों विभूस्त्व॰ सोमात्यन्यानगां पृथिव्या इषे त्वाऽऽदंदे वाक्ते सं तें समुद्र॰ ह्विष्मंतीर्हृदे त्वमंग्ने रुद्रश्चतुंर्दश॥ देवस्यं गुमध्यें ह्विष्मंतीः पवस् एकंत्रि॰शत्॥ देवस्यार्चयंः॥]

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/stotrasamhita

द्वितीयः प्रश्नः 14

 ${\sf Credits:} \quad {\sf http://stotrasamhita.github.io/about/}$